

STADSREVISIONEN
REVISORSGRUPP 3

ANKOM

2008-10-14

2008 -10- 17

Dnr 102-518/2008
Enskede-Årsta-Vantörs Stadsdelsförvaltning

Till
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd
Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Revisionsrapporten "Styrning och kontroll av ramavtal för städning hos några stadsdelsnämnder"

Revisorsgrupp 3 har vid sitt sammanträde den 14 oktober 2008 behandlat rubricerade rapport och beslutat att överlämna den till stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör och Skarpnäck för yttrande senast 14 januari 2009.

Av rapporten framgår att nämndernas samordning, styrning och uppföljning av gällande städavtal brister. Revisorerna vill betona nämndernas ansvar för att kontrollera och följa upp verksamhet på entreprenad.

På revisorernas vägnar

Bo Dahlström
Ordförande

Karin Meding
Sekreterare

Kopia till förvaltningscheferna

Rapportsammandrag

STYRNING OCH KONTROLL AV RAMAVTAL FÖR STÄDNING HOS NÅGRA STADSDELSNÄMNDER

Under hösten 2003 och våren 2004 genomförde dåvarande Enskede-Årsta stadsdelsnämnd en gemensam upphandling av städtjänster för Enskede-Årsta, Farsta, Skarpnäck, Liljeholmen, Vantör och Älvsjö stadsdelsnämnder.

Upphandlingen resulterade i ett avtal mellan dessa stadsdelsnämnder och 15 rangordnade leverantörer för perioden 2004-07-01 – 2007-06-30 med möjlighet till förlängning med ett år i taget i högst två år. Möjligheterna till förlängning har utnyttjats.

Stadsdelsnämnderna har tecknat 15 identiska ramavtal, ett med respektive leverantör. Inom ramavtalet är de 15 leverantörerna rangordnade efter offererade priser där nummer ett har lägst pris. Enligt ramavtalet ska enheterna beställa städtjänster enligt denna rangordning. När en enhet beställer städning utifrån ramavtalet kallas denna beställning för ett avropsavtal.

Revisionskontoret har granskat stadsdelsnämndernas ramavtal för städtjänster.

STADSREVISIONENS IAKTTAGELSER

Granskningen visar att följsamheten mot rangordningen inom avtalet är bristfällig. Vid flera tillfällen väljs leverantörer med lägre rangordning vilket strider mot upphandlingskonstruktionen. Leverantören som

är rangordnad som nummer fjorton har t.ex. sålt nästan dubbelt så mycket tjänster jämfört med den först rangordnade leverantören. Ingen av de granskade enheterna har vid starten av avtalsperioden följt gällande rangordning.

Alla avropsavtal är inte skriftliga och undertecknade av bägge parter.

Uppföljningen av de priser som faktureras är bristfällig. Enligt indexklausulen i avtalet är en högsta möjliga prisökning 12 % under den granskade perioden. Prisökningar på över 30 % förekommer vilka har godkänts och accepterats av berörda stadsdelsnämnder.

STADSREVISIONENS KOMMENTARER

Vid gemensamma upphandlingar är det viktigt att deltagande nämnder fastställer vem som samordnar och har ett övergripande ansvar för avtalsbevakning och uppföljning samt för utvärdering inför kommande upphandlingar. I det granskade ramavtalet är det ansvaret outtalat. En sådan roll kan rimligen ligga på den nämnd som genomför upphandlingen, i detta fall stadsdelsnämnden Enskede-Årsta-Vantör.

Nämnderna måste vidta åtgärder för att förbättra uppföljning och kontroll av ingångna ramavtal. Den samordnande stadsdelsnämnden måste följa upp och bevaka en likvärdig hantering av

överenskomna priser och att avtalets rangordning av leverantörer tillämpas.

Vidare ska leverantörernas seriositet följas upp fortlöpande under avtalsperioden. Dokumentationen bör förbättras, vidare måste alla avropsavtal vara skriftliga och undertecknade.

Ett grundläggande problem med den granskade städentreprenaden är att upplägget i upphandlingen inte varit ändamålsenligt. Inför kommande upphandling bör det övervägas om en konstruktion med 15 rangordnade leverantörer är den mest ändamålsenliga. Turordningen bör kunna växla t.ex. beroende på form av städning och typ av lokal. Avtal bör heller inte tecknas med fler än som krävs för att klara efterfrågade volymer.

GRANSKNINGENS GENOMFÖRANDE

Tre enheter inom stadsdelsnämnden Enskede-Årsta-Vantör och två inom stadsdelsnämnden Skarpnäck har ingått i granskningen. Enheterna har verksamhet inom förskola och äldreomsorg.

Revisionskontoret har granskat hur de budgetansvariga enhetscheferna arbetar med kontroll och uppföljning av sina respektive avropsavtal. Vidare har kontoret granskat hur de två stadsdelsförvaltningarna centralt arbetar med att styra, samordna och följa upp det aktuella ramavtalet inom sina respektive verksamhetsområden.

FRÅGOR OM RAPPORTEN BESVARAS AV

- Förtroendevald revisor Lars Munters
08-704 34 91, 070-757 44 67
- Förtroendevald revisor Hans Ravelius
08-94 29 10, 070-560 12 81
- Stadsrevisor Staffan Moberg
08-508 29 414

Rapporten finns på www.stockholm.se/revision

Dnr 102-518/2008
Enskede-Årsta-Vantörs Stadsdelsförvaltning

Revisionsrapport

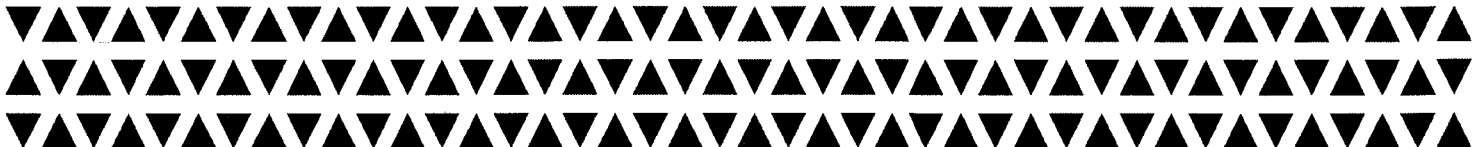
STYRNING OCH KONTROLL AV RAMAVTAL FÖR STÄDNING HOS NÅGRA STADSDELSNÄMNDER

Följsamheten mot rangordningen inom avtalet är bristfällig

Uppföljningen av de priser som faktureras är bristfällig

Samordningen är otillräcklig

Kvaliteten på städningen kontrolleras, men uppföljningen i övrigt
måste förbättras

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och bolagsstyrelser. Stadsrevisionen i Stockholm granskar nämnders och styrelserns ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

I "årsrapporter" för nämnder och "granskningspromemorior" för styrelser sammanfattar Stadsrevisionen det gångna årets synpunkter på verksamheten. Särskilda granskningar som sker under året publiceras löpande som "revisionsrapporter" och i vissa fall som "promemorior".

Publikationerna finns på Stadsrevisionens hemsida. De kan också beställas från revisionskontoret.

STADSREVISIONEN
Revisionskontoret
www.stockholm.se/revision

Besöksadress: Hantverkargatan 3 A, 1 tr
Postadress: 105 35 Stockholm
Telefon: 08-508 29 000
Fax: 08-508 29 399

Till
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd
Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Revisionsrapporten "Styrning och kontroll av ramavtal för städning hos några stadsdelsnämnder"

Revisorsgrupp 3 har vid sitt sammanträde den 14 oktober 2008 behandlat rubricerade rapport och beslutat att överlämna den till stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör och Skarpnäck för yttrande senast 14 januari 2009.

Av rapporten framgår att nämndernas samordning, styrning och uppföljning av gällande städavtal brister. Revisorerna vill betona nämndernas ansvar för att kontrollera och följa upp verksamhet på entreprenad.

På revisorernas vägnar

Bo Dahlström
Ordförande

Karin Meding
Sekreterare

Kopia till förvaltningscheferna

Sammanfattning

Under hösten 2003 och våren 2004 genomförde dåvarande Enskede-Årsta stadsdelsnämnd en gemensam upphandling av städtjänster för Enskede-Årsta, Farsta, Skarpnäck, Liljeholmen, Vantör och Älvsjö stadsdelsnämnder.

Upphandlingen resulterade i ett avtal mellan dessa stadsdelsnämnder och 15 rangordnade leverantörer för perioden 2004-07-01 – 2007-06-30 med möjlighet till förlängning med ett år i taget i högst två år. Möjligheterna till förlängning har utnyttjats.

Stadsdelsnämnderna har tecknat 15 identiska ramavtal, ett med respektive leverantör. Inom ramavtalet är de 15 leverantörerna rangordnade efter offererade priser där nummer ett har lägst pris. Enligt ramavtalet ska enheterna beställa städtjänster enligt denna rangordning. När en enhet beställer städning utifrån ramavtalet kallas denna beställning för ett avropsavtal.

Revisionskontoret har genomfört en granskning av hur ramavtalet för städtjänster förde berörda stadsdelsnämnderna följs upp.

Följsamheten mot rangordningen inom avtalet är bristfällig

Granskningen visar att följsamheten mot rangordningen inom avtalet är bristfällig. Vid flera tillfällen väljs leverantörer med lägre rangordning vilket strider mot upphandlingskonstruktionen. Leverantören som är rangordnad som nummer fjorton har till exempel sålt nästan dubbelt så mycket tjänster jämfört med den leverantör som är rangordnad som nummer ett. Ingen av de granskade enheterna har vid starten av avtalsperioden följt gällande rangordning.

Vidare framgår av granskningen att inte alla avropsavtal är skriftliga och under-tecknade av bägge parter.

Uppföljningen av de priser som faktureras är bristfällig

Granskningen visar att uppföljningen av de priser som faktureras är bristfällig. Enligt indexklausulen i avtalet är en högsta möjliga prisökning 12 % under den granskade perioden. Ändå förekommer prisökningar på över 30 % vilka har godkänts och accepterats av berörda stadsdelsnämnder.

Samordningen är otillräcklig

Vid gemensamma upphandlingar är det viktigt att de deltagande nämnderna fastställer vem som samordnar och har ett övergripande ansvar för avtalsbevakning och uppföljning samt för utvärdering inför kommande upphandlingar. I det granskade ramavtalet är det ansvaret uttalat. En sådan roll kan rimligen ligga

på den nämnd som genomför upphandlingen, i detta fall stadsdelsnämnden Enskede-Årsta-Vantör.

Kvaliteten på städningen kontrolleras, men uppföljningen i övrigt måste förbättras

Nämnderna måste vidta åtgärder för att förbättra uppföljning och kontroll av ingångna ramavtal. Den samordnande stadsdelsnämnden måste följa upp och bevaka en likvärdig hantering av överenskomna priser och att avtalets rangordning av leverantörer tillämpas. Vidare ska leverantörernas seriositet följas upp fortlöpande under avtalsperioden. Dokumentationen bör förbättras, vidare måste alla avropsavtal vara skriftliga och undertecknade.

Avslutningsvis vill revisionskontoret framhålla att ett grundläggande problem med den granskade städentreprenaden är upplägget i ramavtalet. Inför kommande upphandling bör det övervägas om en konstruktion med 15 rangordnade leverantörer är den mest ändamålsenliga. Turordningen bör kunna växla t.ex. beroende på form av städning och typ av lokal. Avtal bör heller inte tecknas med fler än som krävs för att klara efterfrågade volymer.

INNEHÅLL

Sid

1	Inledning.....	1
1.1	Bakgrund.....	1
1.2	Revisionsuppdrag, syfte och avgränsning.....	1
1.3	Revisionsfrågor.....	1
2	Resultat av revisionskontoret granskning	2
2.1	Granskat städavtal	2
	Omfattning och urval.....	2
	Inriktning.....	3
2.2	Avtalstrohet och rangordning.....	3
	Revisionskontorets bedömning.....	4
2.3	Uppföljning av avtalet.....	4
	Revisionskontorets bedömning.....	7
3	Revisionskontorets samlade bedömning	7

Bilagor:

Bilaga 1 Köpta städtjänster per stadsdelsnämnd och företag.

Bilaga 2 Procentuell ökning av fakturerade timpriser.

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Stadens nämnder är beroende av konsulter och entreprenörer för betydande delar av verksamheten. Andelen upphandlad verksamhet är omfattande och förväntas dessutom öka under innevarande mandatperiod. Därför är det viktigt att nämndernas styrning, uppföljning och kontroll av de externa utförarna fungerar väl.

1.2 Revisionsuppdrag, syfte och avgränsning

Revisionskontoret har genomfört en granskning av ett ramavtal för städtjänster för stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör, Farsta, Skarpnäck, Älvsjö och Hägersten-Liljeholmen. Granskningen är en fristående del i en bredare granskning av nämnders styrning och kontroll av externa utförare. Syftet är att bedöma hur nämnder analyserat sitt behov, förberett och genomfört upphandling samt hur nämnder kontrollerat att man får det som avtalats.

Denna granskning avser främst att bedöma hur stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör och Skarpnäck kontrollerat och följt upp det som avtalats och hur väl nämnderna visat följsamhet mot ramavtalet. I granskningen ingår inte att bedöma huruvida upphandlingen genomförts i enlighet med lagen om offentlig upphandling. Föreliggande rapport bygger på genomgång av gällande ramavtal och avropsavtal, utdrag från ekonomisystemet samt intervjuer med avdelningschefer och enhetschefer.

Granskningen har skett mot stadens upphandlingspolicy med tillhörande anvisningar.

1.3 Revisionsfrågor

Utifrån syftet ska följande frågeställningar belysas.

1. Genomför nämnderna en tillräcklig analys av sina behov, aktuell marknadssituation, hur upphandlingen bör paketeras, med mera inför upphandlingsstarten?
2. Framgår det tydligt av det ingångna avtalet vad som faktiskt ska levereras?
3. Genomför nämnden en aktiv och tillfredsställande avtalsuppföljning samt kontroll av entreprenören under avtalstiden?

Denna granskning är främst inriktad på frågorna 2 och 3. Kommande granskningar kommer att belysa hur nämnder arbetar med behovsanalyser och andra förberedelser inför en upphandling.

2 Resultat av revisionskontoret granskning

2.1 Granskat städavtal

Under hösten 2003 och våren 2004 genomförde dåvarande Enskede-Årsta stadsdelsnämnd en gemensam upphandling av städtjänster för Enskede-Årsta, Farsta, Skarpnäck, Liljeholmen, Vantör och Älvsjö stadsdelsnämnd.

Upphandlingen resulterade i ett avtal mellan dessa stadsdelsnämnder och 15 rangordnade leverantörer för perioden 2004-07-01 – 2007-06-30 med möjlighet till förlängning med ett år i taget i högst två år. Möjligheterna till förlängning har också utnyttjats, vilket medför att avtalet sträcker sig till 2009-06-30. Under avtalstiden har ett av de ingående företagen gått i konkurs, vilket har reducerat antalet till 14 stycken.

Stadsdelsnämnderna har tecknat 15 identiska ramavtal, ett med respektive leverantör. I rapporten kallas dessa för ramavtalet. När en enhet beställer städning utifrån ramavtalet kallas denna beställning för ett avropsavtal.

Inom ramavtalet är de 15 leverantörerna rangordnade efter offererade priser där nummer ett har lägst pris. Enligt ramavtalet ska enheterna beställa städtjänster enligt denna rangordning.

Omfattning och urval

I samband med halvårsskiftet 2007 slogs stadsdelsnämnden Enskede-Årsta samman med Vantör och Liljeholmen med Hägersten. Samtidigt överfördes skolverksamheten från stadsdelsnämnderna till utbildningsnämnden. Med hänsyn till dessa förändringar uppskattas de ingående stadsdelsnämndernas kostnader för städtjänster uppgå till mellan 45 och 50 mnkr per år från och med halvårsskiftet 2007.

Fördjupade granskningar har skett vid tre enheter inom stadsdelsnämnden Enskede-Årsta-Vantör och två inom stadsdelsnämnden Skarpnäck. Enheterna har verksamhet inom förskola och äldreomsorg.

Inriktning

Revisionskontoret har granskat hur de budgetansvariga enhetscheferna arbetar med kontroll och uppföljning av sina respektive avropsavtal. Vidare har kontoret granskat hur de två stadsdelsförvaltningarna centralt arbetar med att styra, samordna och följa upp det aktuella ramavtalet inom sina respektive verksamhetsområden. Även övergripande samordning och uppföljning av hela avtalet ingår i granskningen, liksom de ingående stadsdelsnämndernas följsamhet till den gällande rangordningen i avtalet.

2.2 Avtalstrohet och rangordning

Revisionskontoret har granskat hur enheterna avropat städföretag, om avropet är dokumenterat och undertecknat av bägge parterna och om gällande rangordning följts.

Enligt stadens upphandlingspolicy med tillhörande anvisningar är det viktigt att staden kontinuerligt arbetar med åtgärder för att upprätthålla hög lojalitet mot tecknade avtal. Av det aktuella ramavtalet framgår att varje enhet ska avropa enligt särskilda tillämpningsanvisningar och i enlighet med avtalets rangordning.

Ingen av de granskade enhetscheferna kände till att avrop skulle göras enligt gällande rangordning då de initialt tecknade avropsavtal. Fyra av fem enhetschefer hade blivit informerade om det under de senaste åren medan en blev informerad om rangordningskravet vid granskningstillfället. En av cheferna kände till de särskilda tillämpningsanvisningarna för avrop, medan de övriga fyra saknade kunskap om deras existens.

Flera av de granskade enheterna har ingått avropsavtal med fler än ett städföretag under den aktuella avtalstiden. Sammanlagt hade de fem granskade enheterna nio gällande avropsavtal utifrån ramavtalet vid tidpunkten för granskningen. Tre av dessa avtal var endast muntliga.

Två av de granskade enheterna fortsatte att anlita samma städföretag som tidigare enligt då gällande ramavtal. Dessa företag ingår även i nu gällande ramavtal. Vid tre tillfällen har enheter valt städföretag på rekommendationer från kollegor vid andra enheter inom staden. Avtalad rangordning har inte följts.

I samband med att ett av de anlitade företagen gick i konkurs måste tre av de granskade enheterna byta städföretag. Två av dem följde då rangordningen, medan en bortsåg från den.

I samband med granskningen skulle en av de granskade enheterna teckna ett nytt avropsavtal för fönsterputs. Enheten frångick rangordningen, trots att enheten då kände till den, och valde städföretag efter rekommendation från en annan enhet inom staden.

Att de i avtalet ingående stadsdelsnämnderna inte följt den gällande rangordningen styrks vidare av redovisningen i bilaga 1. Revisionskontoret har granskat stadsdelsnämndernas bokförda kostnader för avropade städtjänster för perioden juli 2007 - mars 2008. Där framgår bland annat att det städföretag som är placerat näst sist i rangordningen har sålt städtjänster till berörda stadsdelsnämnder för nästan dubbelt så mycket som det företag som är placerat först i rangordningen. Vidare framgår av bilagan att var sjätte krona som berörda nämnder köper städning för betalas till det företag som är rangordnat som nummer 14.

De granskade stadsdelsförvaltningarna informerar enheterna allmänt om vikten av att följa ingångna avtal, men gör normalt ingen uppföljning eller kontroll av att enheter gör det. I samband med granskningen har stadsdelsförvaltningen Enskede-Årsta-Vantör kontrollerat hur enheter följer rangordningen, samt om de köper städning från ej upphandlade företag. Någon sådan kontroll har inte gjorts tidigare.

Vidare konstaterar revisionskontoret att det varit svårt att få fram korrekt information från stadens ekonomisystem då de berörda stadsdelsnämnderna konterat inköp av städtjänster olika. Staden har ett centralt konto för städentreprenader som inte används fullt ut av de berörda nämnderna.

Revisionskontorets bedömning

De nämnder som ingår i ramavtalet följer rangordningen dåligt. Ingen av de särskilt granskade enheterna har heller från starten av avtalsperiod följt rangordningen. Det är vidare otillfredsställande att samtliga avropsavtal inte är skriftliga.

2.3 Uppföljning av avtalet

Enligt stadens anvisningar är det av stor vikt att nämnderna följer upp hur de respektive leverantören fullgör sina respektive delar enligt avtal samt samverkar för att utveckla affärsrelationen. Anvisningarna anger bl.a. att avstämnings- och uppföljningsmöten bör protokollföras för att underlätta en kontinuerlig uppföljning.

Det granskade ramavtalet är formulerat så att det ger stadsdelsnämnderna goda möjligheter till uppföljning. Bland annat framgår att kontakterna mellan staden

och städleverantörerna ska äga rum på enhetsnivå samt att städföretagen tillsammans med staden ska ha kontinuerliga uppföljningsmöten med kvalitetsgenomgångar, förslagsvis varje månad.

Revisionskontoret har granskat hur stadsdelsförvaltningarna centralt och enheterna lokalt följer upp pris, kvalitet, miljöfrågor och företagens seriositet.

Fyra av fem granskade enheter har regelbundna uppföljningsmöten, i intervallet mellan en gång per månad till tre gånger per år med respektive städbolag. Den femte enheten har vid behov kontakt via mail. På mötena avhandlas främst kvaliteten på den utförda tjänsten. Två av enheterna dokumenterar mötena i samarbete med städbolaget, en enhet dokumenterar för egen del, en enhet gör det någon enstaka gång och en inte alls.

Pris

Enligt ramavtalet finns det möjlighet för part som så begär att få de olika priserna justerade i enlighet med eventuella förändringar i det i avtalet angivna indexet.

Granskningen visar att prisjusteringar hanteras på olika sätt. Vissa företag begär indexjustering, vissa företag fakturerar högre priser utan ömsesidig överenskomelse, medan andra företag inte höjt sina priser. Några företag debiterar olika priser till olika enheter. Ett företag debiterar olika timpris till samma enhet, utan att enheten vet varför. De priser som städbolagen fakturerar enheterna har större spridning än vad som kan förklaras av indexklausulen i ramavtalet. I flera fall betalar enheterna mer än som avtalats. Se bilaga 2.

Fram till hösten 2007 har de granskade stadsdelsförvaltningarna inte svarat på någon begäran om prisjustering, men godkänt de priser som fakturerats. Därefter har Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning godkänt några enstaka indexhöjningar och informerat övriga stadsdelsförvaltningar om detta.

Kvalitet

Enligt ramavtalet ska leverantören hålla en hög nivå på service och städkvalitet, samt vara effektiv och noggrann. De ytor som städas ska av berörda enheter upplevas som rena efter städningen.

De granskade enheterna följer upp kvaliteten vid möten med städföretaget. Det varierar hur väl man kommer överens om huruvida städningen uppfyller kvalitetskraven. Vid något tillfälle har enheten framfört upprepade klagomål och företaget har bytt ut ansvarig städledare. Enhetscheferna tycker att mycket häng-

er på hur städledaren fungerar. Några enhetschefer har erfarenhet av att framförda klagomål leder till kompensation i form av extra städning. Vid något enstaka tillfälle har de erhållit prisreduktion.

Miljö

Av stadens anvisningar framkommer att uppställda miljökrav ska vara uppföljningsbara samt att den upphandlande enheten ska kunna säkerställa att den har resurser och möjligheter för att följa upp ställda krav. Ramavtalet anger att städningen ska utföras med miljöanpassade metoder och förbrukningsartiklar.

Granskningen visar att enhetscheferna i varierande omfattning följer upp de ställda miljökraven. Två av fem enhetschefer genomför ingen uppföljning, en av dem anser sig sakna tillräcklig kunskap. Två enhetschefer genomför uppföljningar mot produktblad som städföretagen har tillhandahållit. En av dem anser sig dock inte förstå produktbladen.

På stadsdelsförvaltningarna centralt sker ingen uppföljning av miljökraven.

Seriositet

Enligt stadens anvisningar ska staden i alla avtalsförhållanden fortlöpande under hela avtalsperioden följa upp utförarens seriositet ekonomiskt och juridiskt. Det granskade ramavtalet är skrivet så att en sådan uppföljning är möjlig. Bland annat förbinder sig städföretagen att betala skatter i enlighet med gällande lag och att inte anlita svart arbetskraft. Vidare får företagen inte anlita underleverantörer utan skriftligt medgivande från staden.

Enhetscheferna anser att de har ganska bra kontroll av vilka som städar, genom att de känner igen personen. En av enheterna har valt städning under verksamhetstid för att ha en bättre uppsikt av städande personer. Ingen enhet har däremot gjort någon egentlig kontroll av städföretagets personal, genom att kontrollera legitimation eller liknande.

Vid en av enheterna använder städföretaget öppet en underleverantör vilket enheten också accepterar. Någon kontroll av underleverantören har dock inte skett. Inget av städföretagen har inkommit med någon formell begäran om att få anlita underleverantör.

Stadsdelsförvaltningen Enskede-Årsta kontrollerade seriositeten hos företagen då ramavtalen ingicks våren 2004. I samband med att en av enheterna bytte leverantör våren 2006 genomförde den enhetschefen en seriositetskontroll av det nya företaget. Några ytterligare kontroller har inte skett.

Revisionskontorets bedömning

Vid gemensamma upphandlingar är det viktigt att de deltagande nämnderna fastställer vem som samordnar och har ett övergripande ansvar för avtalsbevakning och uppföljning. I det granskade ramavtalet är det ansvaret outtalat.

Nämnderna uppträder som passiva och otydliga beställare, där företagen ges för stort spelrum. Följden har bland annat blivit att nämnderna accepterat felaktiga priser. Revisionskontoret kan konstatera att ingen styrning skett av prisjusteringar under perioden fram till hösten 2007. Därefter har stadsdelsförvaltningen Enskede-Årsta-Vantör godkänt några prisjusteringar.

De granskade enheterna följer upp kvaliteten, vilket är positivt. Däremot bör det hos några ske mer regelbundet. Uppföljningen bör också dokumenteras.

Vidare framgår att enheterna i varierande omfattning följer upp miljökraven. Ställda miljökraven ska vara uppföljningsbara och följas upp. Även här bör dokumentationen förbättras.

Stadsdelsnämnden Enskede-Årsta kontrollerade seriositeten hos företagen då ramavtalet tecknades. Enligt revisionskontoret bör den samordnande stadsdelsnämnden kontrollera seriositeten även under pågående avtalsperiod. Stadsdelsnämnderna bör vidare kontrollera att företagen endast anlitar godkända underleverantörer och att de inte använder sig av svart arbetskraft.

Slutligen vill revisionskontoret framhålla att alla krav som ställs i ett avtal är kostnadsdrivande. Nämnderna bör därför inte ställa fler krav än de har möjlighet och avsikt att följa upp.

3 Revisionskontorets samlade bedömning

Enligt stadens anvisningar ska staden följa upp och vidta åtgärder för att upprätta lojalitet mot tecknade avtal. Revisionskontorets granskning visar att de granskade stadsdelsnämndernas uppföljning av och följsamhet till ramavtalet rörande städtjänster är bristfällig. Kontoret vill betona nämndernas ansvar för att kontinuerligt följa upp hur de själva samt leverantörerna fullgör sina respektive delar i ingångna avtal samt deras ansvar för att samverka i att utveckla goda affärsrelationer.

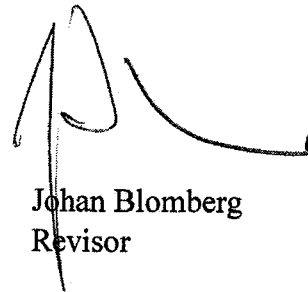
Avslutningsvis vill revisionskontoret framhålla att ett grundläggande problem med den granskade städentreprenaden är upplägget i ramavtalet. Inför kommande Revisionsrapport nr 7/2008 Styrning och kontroll av ramavtal för städning hos några stadsdelsnämnder

upphandling bör övervägas om en konstruktion med 15 rangordnade leverantörer är den mest ändamålsenliga. Turordningen bör kunna växla t.ex. beroende på form av städning och typ av lokal. Avtal bör heller inte tecknas med fler än som krävs för att klara efterfrågade volymer.

Jan-Erik Ek
Enhetschef

Johan Blomberg
Revisor

Bilaga 1

Tabell A visar avropade städtjänster i tusentals kronor under perioden 2007 07 01 - 2008 03 31. Städföretagen är ej namngivna utan förtecknade i ramavtalets rangordning/avropsordning.

Avropade städtjänster i tkr

NÄMND / STÄDFÖRETAG	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	Totalt
Enskede-Årsta-Vantör	1 310	3 159	4 137	165		643	513			289		1 272	258	1 745	27	13 517
Farsta	285	1 565	1 506	631		577				612		11		1 969		7 156
Hägersten-Liljeholmen	929		510	668		2 299		1			386		344	181	2	5 320
Skarpnäck	78	1 813	348							968			3	1 171		4 380
Älvsjö	890	1 218	86			11					372	2		971	273	3 824
Totalt	3 493	7 754	6 587	1 464	0	3 530	513	1	*	1 868	758	1 285	605	6 036	302	34 197

* Företaget försattes i konkurs under 2006

Tabell B visar andelen avropade städtjänster i procent från företag 1 till 5, samt företag 6 till 15 under perioden 2007 07 01 - 2008 03 31.

Avropade städtjänster i procent

NÄMND / ANDEL	1 - 5	6 - 15
Enskede-Årsta-Vantör	65%	35%
Farsta	56%	44%
Hägersten-Liljeholmen	40%	60%
Skarpnäck	51%	49%
Älvsjö	57%	43%
Totalt	56%	44%

Bilaga 2

Tabellen nedan visar förändring av fakturerade timpriser vid de granskade enheterna sedan avtalsstarten i juli 2004. Dessa prisförändringar kan jämföras med en högsta möjliga prisökning enligt avtalets indexklausul på ca 12 procent.

Enhet 1, 2 och 3 tillhör Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd medan enhet 4 och 5 tillhör stadsdelsnämnden i Skarpnäck.

Procentuell förändring av fakturerade timpriser

PRISÖKNING I PROCENT	ENHET 1	ENHET 2	ENHET 3	ENHET 4	ENHET 5
<i>STÄDNING I LOKALER</i>					
STÄDFÖRETAG A	21 % - 31 %*		**		
STÄDFÖRETAG B		32%		- 5 %***	
STÄDFÖRETAG C		8%			
STÄDFÖRETAG D					5%
<i>STÄDNING I ENSKILDA HEM</i>					
STÄDFÖRETAG E			5%		
STÄDFÖRETAG B			7%	20%	

* Enheten bedriver verksamhet på tre olika adresser, prisökningen för dessa ligger i ovan angivna intervall.

** Enligt tecknat avropsavtal sker städning med en eftersträvad städnivå som mål, ej utifrån en viss tidsförbrukning. Något timpris anges ej i avropsavtalet.

*** Städföretaget fakturerar enheten ett pris som gällde innan nuvarande ramavtal skrevs. Timpriset har varit oförändrat sedan ett tidigare avtal ingicks mellan enheten och städföretaget under 2001.

